

Czy martwisz się,
z czego opłacisz
rachunki?

Nie jesteś sam.

Twój przewodnik jak uzyskać bezpłatną
i bezstronną pomoc w sprawie zadłużenia

Czy masz trudności z płaceniem rachunków?

Czy płacenie rachunków domowych, spłacanie kart kredytowych lub innych pożyczek jest codzienną walką? Czy żyjesz w strachu, że pewnego dnia sobie z tym nie poradzisz?

Nie jesteś sam. Tysiące osób doświadcza tego samego. Radzenie sobie z rzeczami, których nie możesz kontrolować, zaplanować lub przewidzieć, może utrudnić utrzymanie się na powierzchni. Czy któraś z tych sytuacji wydaje się znajoma Tobie lub któremuś z Twoich przyjaciół? Być może czytasz tę stronę, ponieważ szukasz sposobu na wyjście z tej sytuacji.

Oznaki problemu z zadłużeniem:

- ▶ Spłacanie tylko minimalnej kwoty zadłużenia lub brakujące płatności
- ▶ Korzystanie z kredytu w celu opłacenia rachunków domowych, takich jak czynsz, podatek lokalny lub media
- ▶ Grozi Ci **postępowanie sądowe** lub zmiana wysokości zarobków
- ▶ Zdarzenie, które spowodowało utratę dochodów lub wzrost wydatków, na przykład zwolnienie z pracy, choroba, rozwód, śmierć w rodzinie lub narodziny dziecka
- ▶ Nadmierne wydawanie pieniędzy
- ▶ Poczucie niepokoju, wycofanie lub przygnębienie – ograniczenie czasu na spotkania towarzyskie, unikanie przyjaciół
- ▶ Ukrywanie problemów lub unikanie rozmów o finansach z bliskimi
- ▶ Uczucie zmęczenia lub problemy ze snem

„” Moja historia:

„Jestem klientem StepChange Debt Charity Scotland. Miałam problem z zadłużeniem i zamierzam Ci wyjaśnić, jak się przez to czułam i poprowadzić Cię przez ten przewodnik. Ledwo wiązałam koniec z końcem i spłacałam moje zobowiązania, aż nastąpiła pandemia koronawirusa, praca się skończyła, a mnie wysłano na przymusowy urlop. Zawsze byłam dobra w spłacaniu swoich zobowiązań, ale kiedy przestałam otrzymywać wynagrodzenie, stało się to naprawdę trudne. Radziłam sobie, ale kilka miesięcy po tym, jak wróciłam do pracy, okazało się, że obcięto mi godziny, a ja wykorzystałam wszystkie swoje oszczędności”.

„Miałam problemy ze snem i to wszystko stało się zbyt trudne. Wiedziałam, że nie poradzę sobie w następnym miesiącu”.

„Skorzystanie z porady dotyczącej zadłużenia wydawało mi się bardzo dużym krokiem. Czułam, że poniosłam porażkę i myślałam, że zostanę osądzona, ale myliłam się. Gdy tylko porozmawiałam z doradcą finansowym, od razu poczułam, że mam plan, z którym mogę ruszyć naprzód”.

Gdzie uzyskać pomoc

Ważne jest, aby zrozumieć, że im szybciej zwrócisz się o pomoc do bezpłatnego, **bezsronnego** doradcy finansowego, tym więcej będziesz mieć możliwości i tym mniej będziesz się stresować. Pamiętaj, że uzyskanie porady dotyczącej zadłużenia nie wiąże się z żadnym ryzykiem i nie ma wpływu na Twoją historię kredytową. Porady są poufne – nikt inny się o nich nie dowie. Nie musisz się wstydzić, ani czuć winy za to, że uważasz, że sytuacja jest trudna lub prosisz o pomoc.

Niezależnie od tego, czy zmagasz się z problemami od dłuższego czasu, czy uważasz, że jest to tylko

krótkotrwały problem, skorzystanie z porady może pomóc. Dzięki temu możesz zaoszczędzić pieniądze, obniżyć poziom stresu i wrócić na właściwe tory.

Jeśli posługujesz się językiem innym niż angielski, nie zniechęcaj się, ponieważ możesz poprosić o pomoc przyjaciela lub członka rodziny, aby towarzyszył Ci w rozmowie z doradcą. Niektóre organizacje mogą zaangażować profesjonalnego tłumacza.

Poproś o pomoc teraz

Być może zwyczajnie nie wiesz, co zrobić w pierwszej kolejności i gdzie udać się po pomoc. **Bezpłatna i bezstronna porada** jest tym, od czego powinieneś zacząć.

Trzy główne sposoby dostępu do porad to rozmowa z kimś w cztery oczy, telefoniczna prośba o pomoc lub skorzystanie z narzędzia internetowego.

Z organizacją StepChange Debt Charity Scotland można skontaktować się telefonicznie lub online. Lokalne biuro Citizens Advice również może być w stanie pomóc, lub lokalna rada lub spółdzielnia mieszkaniowa może świadczyć usługę doradczą.

Organizacja Christians Against Poverty oferuje porady i wsparcie w wielu dziedzinach.

Twój bank lub inny pożyczkodawca może doradzić Ci skorzystanie z porady dotyczącej zadłużenia. Nie potrzebujesz skierowania, aby porozmawiać z kimś o swoich długach.

Pamiętaj o **bezpieczeństwie cyfrowym**, gdy szukasz porady online. Istnieje wiele firm, które kopiują strony internetowe instytucji udzielających porad, aby wykraść Twoje dane osobowe. W innych przypadkach, porady i pomoc będą udzielane odpłatnie.

Niniejszy przewodnik pomoże Ci dowiedzieć się, jak uzyskać pomoc w radzeniu sobie z długami. Omówiono w nim, czego można się spodziewać i co należy zrobić.

W niniejszej ulotce mogą pojawić się pewne skomplikowane lub techniczne słowa lub słowa o charakterze technicznym, w przypadku zrozumienia których będziesz potrzebować pomocy, dlatego przygotowaliśmy wyjaśnienie ich znaczenia na stronie 22.

Jak rozpoznać, że rozmawiasz z bezpieczną organizacją

Zanim podzielisz się jakimikolwiek danymi osobowymi upewnij się, że jesteś na właściwej stronie internetowej danej organizacji lub rozmawiasz z właściwymi osobami.

- ▶ Jeśli dzwoni do Ciebie firma, która nie kontaktowała się z Tobą wcześniej, napisz do niej wiadomość e-mail lub SMS, zachowując ostrożność. Mogą oni twierdzić, że są z organizacji StepChange Debt Charity Scotland lub z biura Citizens Advice. Bezpieczniej jest odłożyć słuchawkę lub skasować wiadomość e-mail lub SMS. Użyj wyszukiwarki, aby znaleźć prawidłowe dane kontaktowe organizacji, za członków której te osoby się podają
- ▶ Jeśli strona internetowa lub usługa składa obietnice, które wydają się zbyt piękne, aby mogły być prawdziwe, takie jak „pozbycie się 80% długów”, należy zachować ostrożność. Często ma to na celu nakłonienie Cię do podania danych osobowych **nieregulowanej** firmie
- ▶ Niektóre firmy mogą kopiować stronę internetową bezpiecznego dostawcy usług doradztwa w zakresie zadłużenia, wprowadzając na przykład niewielkie zmiany w numerze telefonu. Sprawdź, czy adres strony internetowej, którą odwiedzasz, np. www.stepchange.org, jest poprawny i czy nie zawiera błędnych informacji, które mogą oznaczać, że jest fałszywa.
- ▶ Jeśli szukasz w Internecie usług doradztwa w zakresie zadłużenia, uważaj na wyniki wyszukiwania, które pojawiają się wyłącznie jako reklamy, z umieszczonym obok znacznikiem „Reklama”
- ▶ Organizacje udzielające porad dotyczących zadłużenia powinny być zarejestrowane i autoryzowane przez Financial Conduct Authority. Możesz upewnić się, że firmy są zarejestrowane tutaj: www.register.fca.org.uk

Czy powinienem płacić za poradę dotyczącą zadłużenia?

Istnieje wiele organizacji, które pobierają opłaty za porady i pomoc w walce z długami.

Istnieje jednak wiele organizacji, takich jak StepChange Debt Charity Scotland, Citizens Advice lub Christians Against Poverty oraz usługi doradcze świadczone przez lokalną radę, które pomogą Ci za darmo.

Co może się stać, jeśli nie będę w stanie zapłacić?

Twoi **wierzyciele** to firmy i osoby, którym jesteś winien pieniądze, takie jak banki, sklepy, firmy katalogowe, rady, firmy windykacyjne lub rodzina i przyjaciele. Większość wierzycieli zazwyczaj wysyła kilka listów ostrzegawczych, wiadomości e-mail lub smsów zanim podejmą jakiegokolwiek formalne działania w celu odzyskania należnych pieniędzy.

Niezależnie od tego, czy wierzyciele zaczęli Cię ścigać czy nie, im wcześniej zasięgniesz porady, tym lepiej. Unikniesz więcej stresu i zmartwień, a także będziesz mieć więcej możliwości poradzenia sobie z rachunkami.

Jeśli przestałeś płacić swoim wierzycielom lub nie spłacasz należności, zazwyczaj przekazują oni informacje o Twoich zaległych płatnościach do **agencji informacji kredytowej**. Może to wpłynąć na Twoją ocenę kredytową i ograniczyć Twoją zdolność do uzyskania kredytu w przyszłości.

Twoi wierzyciele są prawdopodobnie rozsądni i muszą traktować cię uczciwie. Jeśli rozmawiasz z doradcą finansowym, może on być w stanie skontaktować się z Twoimi wierzycielami i poinformować ich, że otrzymujesz poradę dotyczącą najlepszego sposobu postępowania w tej sytuacji. Być może to właśnie wierzyciel poprosił Cię o kontakt z doradcą finansowym.

Wierzyciele mogą być skłonni zaakceptować inne rozwiązanie problemu zadłużenia, zwłaszcza jeśli zostało ono polecone przez doradcę. Więcej o różnych rozwiązaniach problemu zadłużenia przeczytasz na kolejnych stronach, ale najpierw powinieneś ustalić, ile jesteś winien i ile masz wpływów na konto. Skorzystanie z internetowej sesji poradnictwa dotyczącego zadłużenia lub rozmowa z doradcą pomoże Ci ustalić, co robić dalej.

Wierzyciele mogą zrobić kilka rzeczy, aby odzyskać swoje pieniądze.

Niektórzy wierzyciele mogą przekazać lub sprzedać dług firmie windykacyjnej, która skontaktuje się z Tobą w celu odzyskania pieniędzy. Pamiętaj, że firma windykacyjna nie ma większej władzy niż pierwotny wierzyciel.

Może ona pozwać Cię do sądu. Zazwyczaj zostaną wówczas do Ciebie wysłane formularze sądowe i jeśli zgodzisz się, że jesteś winien spłaty długu, możesz poprosić sąd o czas na jego spłatę. Jeśli uważasz, że nie jesteś winien spłaty całości lub części długu, możesz udać się do sądu, aby to wyjaśnić.

Jeśli sąd uzna, że jesteś winien spłaty długu, wierzyciel może podjąć działania przeciwko Tobie. Może skorzystać z usług **urzędnika sądowego**,

który skontaktuje się z Tobą lub będzie próbował pobrać pieniądze bezpośrednio z Twojego wynagrodzenia lub konta bankowego, lub też sąd może uniemożliwić Ci sprzedaż nieruchomości. Zanim jednak rozpoczną się jakiegokolwiek działania, zazwyczaj zostaniesz poinformowany o tym, co się stanie, co da Ci określony czas na spłatę długu, lub zaproponuje **plan spłaty**. Ważne jest, abyś jak najszybciej zasięgnął porady, jeśli tak się stało.

Kredytodawcy hipoteczni lub wynajmujący mogą dążyć do **eksmisji**, jeśli zalegasz z płatnościami. Nie możesz zostać eksmitowany ze swojego domu bez nakazu sądowego. Większość wynajmujących i kredytodawców hipotecznych będzie z Tobą współpracować w celu uzgodnienia warunków spłaty, zanim zwrócą się do sądu o eksmisję.

“” Moja historia:

„Byłem niesamowicie zdenerwowany podnosząc słuchawkę telefonu i rozmawiając o tym – po prostu nie wiedziałem od czego zacząć. Czulem ogromny wstyd i zażenowanie, że pozwoliłem, aby sprawy tak się skomplikowały. Ale gdy tylko porozmawiałem z doradcą finansowym, poczułem się spokojniejszy. Byli spokojni, profesjonalni i powiedzieli mi, że rozmowa z doradcą zamiast zamartwiania się w samotności jest właściwym rozwiązaniem.”

Czego powinienem się spodziewać, kiedy skontaktuję się z doradcą?

Być może odczuwasz niepokój w związku z chęcią uzyskać porady dotyczącej zadłużenia, zwłaszcza jeśli nie wiesz, czego się spodziewać. Nie jesteś sam, a na szukanie pomocy nigdy nie jest ani za wcześnie, ani za późno. Przyznanie się do swoich problemów z zadłużeniem i podjęcie działań sprawi, że poczujesz się lepiej.

„„ Moja historia:

„To nie była moja wina, że moje dochody tak bardzo spadły, ale wciąż obwiniałem się o to, że nie planowałem na przyszłość. Mój doradca finansowy pomógł mi zrozumieć, że wiele osób znalazłoby się w trudnej sytuacji, gdyby nagle straciło część dochodów. Nie chodziło o wstyd”.

Pamiętaj, że nie zostaniesz osądzony, zawstydzony ani nie będziesz miał poczucia, że zrobiłeś coś złego. Proces powinien być podobny, niezależnie od tego, gdzie udasz się po pomoc.

Dobrym pomysłem jest zebranie informacji o swoich finansach przed skorzystaniem z porady i posiadanie ich pod ręką:

- › Szczegóły dotyczące Twoich dochodów – odcinki wypłat, wyciąg ze stanu konta emerytalnego, pisma dotyczące zasiłków
- › Szczegóły dotyczące rachunków domowych i kosztów utrzymania – ile wydajesz na takie rzeczy jak mieszkanie i jedzenie, podróże i wydatki na życie
- › Ostatni wyciąg z konta bankowego i kopie wszelkich umów kredytowych lub pożyczek
- › Szczegóły dotyczące wszystkich Twoich długów, w tym wysokość długu, ostatnie pisma oraz wszelkie płatności dokonywane na poczet bieżących długów

Jeśli nie jesteś pewien, komu jesteś winien pieniądze, pomocna może okazać się kopia **raportu kredytowego**. Możesz uzyskać dostęp do raportu kredytowego za pośrednictwem TransUnion, Equifax lub Experian, a wiele z tych agencji oferuje bezpłatny miesięczny okres próbny, w którym możesz uzyskać dostęp do swojej historii kredytowej online.

- › Kopia wszelkich dokumentów sądowych

Podczas porady dotyczącej zadłużenia, informacje te zostaną wykorzystane, aby pomóc Ci w opracowaniu miesięcznego budżetu. Doradca finansowy lub serwis internetowy, z którego korzystasz, będzie również w stanie udzielić praktycznych porad i wsparcia w przypadku jakiegokolwiek **egzekucji sądowej**, z którą masz do czynienia. Ważne jest, aby być otwartym i szczerym, co pomoże doradcy zrozumieć Twoją sytuację i dostosować poradę do Twoich potrzeb. Wszelkie podane przez Ciebie informacje będą traktowane jako poufne i zostaną wykorzystane wyłącznie w celu znalezienia odpowiedniego dla Ciebie rozwiązania problemu zadłużenia.

Sporządzanie budżetu

Budżet to lista wszystkich dochodów, które otrzymujesz, i wszystkich rzeczy, na które wydajesz pieniądze każdego miesiąca. Doradca finansowy pomoże Ci w sporządzeniu budżetu.

Sporządzenie budżetu jest pierwszym krokiem w kierunku przejęcia kontroli nad swoimi finansami i przywrócenia swojej sytuacji na właściwe tory. Budżetowanie pomaga Ci zobaczyć, na co idą Twoje pieniądze, więc łatwiej jest się upewnić, że stać Cię na wszystkie rzeczy, za które musisz zapłacić. Sporządzanie budżetu jest świetnym sposobem na dostrzeżenie obszarów, w których można poczynić oszczędności, a także może sprawić, że będziesz w lepszej pozycji, by poradzić sobie z nieoczekiwanymi płatnościami.

Krok 1: Oblicz swój całkowity dochód

Twój doradca finansowy lub internetowe narzędzie w zakresie doradztwa dotyczącego zadłużenia zsumuje wszystkie dochody, które otrzymujesz każdego miesiąca, upewniając się, że uwzględnione są wszystkie dochody, w tym pensje, zasiłki i emerytury. Należy również uwzględnić wszelkie inne pieniądze, które regularnie otrzymujesz, takie jak czynsz od partnera lub osób pozostających na Twoim utrzymaniu.

Twój doradca finansowy może doradzić Ci w sprawie wszystkich świadczeń, do których jesteś uprawniony.

Krok 2: Zrób listę wszystkich wydatków każdego miesiąca

Następnie zostaniesz poproszony o wyszczególnienie najważniejszych rachunków, takich jak kredyt hipoteczny, pożyczki, czynsz, podatek lokalny, rachunki domowe, takie jak gaz i prąd, oraz wszelkie **umowy zakupu ratalnego** lub **wynajmu długoterminowego** (zwykle stosowane przy zakupie samochodu).

Są one ważne, ponieważ konsekwencje ich niepłacenia są w ich przypadku większe niż w przypadku innych rodzajów wydatków. Są to **długi priorytetowe**. Na przykład jeśli nie płacisz czynszu lub nie spłacasz kredytu hipotecznego, możesz stracić dom. Należy je zawsze spłacać przed innymi długami. Jeśli już zalegasz z płatnościami tych priorytetowych rachunków i podejmowane są działania w celu odzyskania należnych pieniędzy, Twoja porada to uwzględni.

Następnie sprawdzisz, ile zwykle wydajesz na koszty utrzymania, takie jak jedzenie, ubrania i przybory toaletowe, podróże, telefon i internet. Rachunki z zakupów mogą pomóc w ustaleniu miesięcznych wydatków na te cele.

Jeśli nie jesteś pewien, na co wydajesz pieniądze, spróbuj zapisywać wszystko, co kupujesz w ciągu miesiąca. Pozwoli Ci to uzyskać jaśniejszy obraz Twoich regularnych wydatków.

Doradca finansowy lub narzędzie online na stronie internetowej będą dążyć do maksymalizacji Twoich dochodów i mogą zalecić obszary, w których możesz zyskać oszczędności. Jeśli ostatnio zmieniły się okoliczności, warto sprawdzić, czy możesz ubiegać się o wszelkie zasiłki, do których jesteś uprawniony. Nowa agencja, Social Security Scotland, została utworzona w celu wypłacania innych zasiłków w Szkocji.

Krok 3: Odejmij całkowitą kwotę, którą wydajesz każdego miesiąca od swojego miesięcznego dochodu

Jeśli po zapłaceniu za wszystko pozostały Ci jakieś pieniądze, masz **nadwyżkę budżetową**. Jeśli wydajesz więcej pieniędzy, niż masz wpływów, masz **deficyt budżetowy**.

Po ustaleniu budżetu i możliwości opłacenia priorytetowych rachunków i kosztów życia, doradca finansowy sprawdzi, jakie są dostępne opcje zarządzania **niezabezpieczonymi długami**. Kiedy dług jest niezabezpieczony, oznacza to, że nie został on „zabezpieczony” czymś, co zostało zakupione w momencie zaciągania kredytu, np. domem lub samochodem.

Długi niezabezpieczone obejmują pożyczki osobiste, karty kredytowe, debety na rachunku bieżącym, karty sklepowe, długi katalogowe lub anulowane umowy, takie jak stare długi za telefony komórkowe.

Długi te są klasyfikowane jako **niepriorytetowe**, ponieważ konsekwencje ich niespłacenia są mniej dotkliwe niż niespłacenie długów priorytetowych.

Kiedy już wiesz, ile dochodu Ci zostało, możesz zastanowić się, jak poradzić sobie z długami niepriorytetowymi. Jeśli nie jesteś w stanie spłacać minimalnych rat tych długów niepriorytetowych, być może będziesz musiał rozważyć złożenie wniosku o pomoc w spłacie długów. Twój doradca finansowy lub internetowe narzędzie doradcze szczegółowo przedstawi Twoje opcje i wyjaśni, jakie są kolejne kroki i jak będziesz wspierany w odzyskiwaniu kontroli nad swoimi finansami.

„” Moja historia:

„Oczywiście wcześniej próbowałem trzymać się budżetu i powiedziałem mojemu doradcy finansowemu, że martwię się o to, czy mam wystarczająco dużo pieniędzy, aby starczyło na jedzenie i inne podstawowe wydatki”.

„Powiedzieli mi, że najważniejsze jest to, że budżet pokrywa wszystkie moje rachunki domowe i pozwala na takie rzeczy, jak strzyżenie się co jakiś czas i kupowanie prezentów dla mojej rodziny”.

„Odetchnąłem z ulgą, że mogę poradzić sobie z moimi długami i mieć wystarczająco dużo odłożonych środków na pokrycie wydatków. Nie powinienem już nigdy więcej musieć rezygnować z jedzenia, aby dokonać spłaty długu”.

Planer budżetowy – dochód

Ponieważ większość rachunków domowych i spłat długów dokonywana jest co miesiąc, powinieneś zmienić wszystkie liczby w swoim budżecie na kwoty miesięczne.

Zsumuj wszystkie dochody, które uzyskujesz każdego miesiąca. Upewnij się, że uwzględniasz wszystko, niezależnie od tego, czy są to pensje, zasiłki czy emerytury. Jeśli część dochodów jest wypłacana co tydzień lub co cztery tygodnie, należy przeliczyć te kwoty na miesiące kalendarzowe.

W tym celu należy pomnożyć kwotę tygodniową przez 52, a następnie podzielić ją przez 12.

W ten sposób otrzymasz kwotę odpowiadającą miesięcowi kalendarzowemu, którą możesz uwzględnić w swoim budżecie.

Dochód: jaką kwotę otrzymujesz?*		
<i>Jeśli Twój dochód się zmienia, wpisz średnią kwotę</i>	Kwota płatności £	Jak często? np. co tydzień, co miesiąc
Zarobki		
Wynagrodzenie		
Inne zarobki		
Emerytury		
Emerytura państwowa		
Emerytura prywatna / pracownicza		
Kredyt emerytalny		
Inna emerytura		

*Uwaga – nie wszystkie z tych pozycji mogą dotyczyć Ciebie.

Zasiłki i ulgi podatkowe		
	Kwota płatności £	Jak często? np. co tydzień, co miesiąc
Zasiłek na dziecko		
Ulga podatkowa na dziecko		
Ulga podatkowa dla osób pracujących		
Zasiłek uniwersalny		
Lokalny dodatek mieszkaniowy / zasiłek mieszkaniowy		
Zasiłek dochodowy dla osób niepracujących		
Zasiłek dla osób o niskich dochodach		
Zasiłek dla osób niepełnosprawnych (DLA / PIP)		
Zasiłek z tytułu niepełnosprawności dziecka (DLA / PIP)		
Zasiłek dla osób poszukujących pracy (oparty na składkach)		
Zasiłek dla osób poszukujących pracy (uzależniony od dochodów)		
Zasiłek chorobowy		
Zasiłek dla opiekunów		
Inne zasiłki		
Inny dochód		
Wyżywienie lub zakwaterowanie		
Wkład osoby niebędącej na utrzymaniu		
Zasiłek / alimenty na dziecko		
Kredyty studenckie		
Stypendium studenckie		
Inny dochód		
DOCHÓD OGÓŁEM		

Planer budżetowy – wydatki

Użyj tego arkusza budżetowego, aby sprawdzić, ile pieniędzy wydajesz.

Wydatki: ile pieniędzy wydajesz?*		
<i>Jeśli Twoje wydatki się zmieniają, wpisz średnią kwotę</i>	Kwota płatności £	Jak często? np. co tydzień, co miesiąc, co roku
Mieszkanie		
Czynsz		
Hipoteka		
Zabezpieczona pożyczka / druga hipoteka		
Składka na ubezpieczenie hipoteczne		
Opłaty eksploatacyjne / opłaty czynszowe		
Ubezpieczenie budynku i zawartości		
Podatek lokalny (w tym woda i ścieki)		
Gaz		
Prąd		
Inne koszty paliwa domowego		
Abonament telewizyjny		
Koszty opieki nad dzieckiem		
Koszty opieki nad dorosłym		
Zakup ratalny		
Wynajem długoterminowy		
Grzywny sądowe		
Alimenty / zasiłek na dziecko		
Koszty korzystania z telefonu		
Telefon domowy		
Telefon(y) komórkowy(-e)		

*Uwaga – nie wszystkie z tych pozycji mogą dotyczyć Ciebie.

Koszty gospodarstwa domowego

	Kwota płatności £	Jak często? np. co tydzień, co miesiąc, co roku
Artykuły spożywcze (np. żywność i mleko)		
Przybory toaletowe		
Pranie i czyszczenie chemiczne		
Inne artykuły spożywcze i porządkowe		
Pieluszki i artykuły dla niemowląt		
Karma dla zwierząt domowych		
Odzież i obuwie robocze		
Alkohol		
Produkty przeznaczone do palenia		
Mundurki szkolne		
Gazety i czasopisma		
Środki czyszczące		

Koszty transportu / podróży

Transport publiczny		
Taksówka		
Paliwo (benzyna, olej napędowy, olej itp.)		
Ubezpieczenie samochodu		
Opłaty parkingowe		
Opłaty drogowe		
Podatek drogowy		
Ubezpieczenie na wypadek awarii		
Koszty MOT i utrzymania		
Inne koszty transportu i podróży		

Inne wydatki		
	Kwota płatności £	Jak często? np. co tydzień, co miesiąc, co roku
Posiłki w pracy		
Posiłki w szkole		
Dentyści lub optycy		
Fryzjer		
Telewizja satelitarna		
Internet		
Hobby, czas wolny lub sport		
Opłaty edukacyjne		
Kluby szkolne		
Kieszonkowe		
Naprawy i konserwacja w gospodarstwie domowym		
Mycie okien		
Ogrodnictwo		
Ubezpieczenie medyczne / wypadkowe		
Rachunki za weterynarza i ubezpieczenie zwierząt		
Darowizny charytatywne		
Prezenty religijne		
Prezenty urodzinowe		
WYDATKI OGÓŁEM		

Podsumowanie		
Dochód ogółem		
Wydatki ogółem		
Nadwyżka (defcyt)		

Odejmij wydatki od dochodów – w ten sposób uzyskasz swój budżet. Więcej informacji znajdziesz na stronie 9.

Co zaleci doradca finansowy?

Sytuacja każdej osoby jest inna i każdy musi znaleźć odpowiedni sposób na poradzenie sobie z indywidualnymi długami. Pod koniec sesji doradztwa dotyczącego zadłużenia otrzymasz zalecenia oparte na Twojej sytuacji i często będziesz mieć do wyboru różne opcje. Oprócz informacji o tym, jak ubiegać się o rozwiązanie problemu zadłużenia, jeśli takie zostanie Ci zalecone, otrzymasz praktyczne wskazówki dotyczące zarządzania budżetem i postępowania z wierzycielami.

Aby skorzystać z rozwiązań dla zadłużonych, należy przejść przez proces składania wniosku – doradca finansowy wyjaśni, w jaki sposób będzie Cię wspierać w tym procesie.

Rozwiązania dla zadłużonych dzielą się zasadniczo na trzy kategorie:

- 1 Spłata długów
- 2 Całkowite lub częściowe umorzenie długów
- 3 Opcje tymczasowe, krótkoterminowe, do czasu zmiany okoliczności

Istnieją nieformalne i formalne rozwiązania problemu zadłużenia, które mogą Ci pomóc. Różne firmy świadczące usługi doradztwa dotyczącego zadłużenia mają różne procesy, aby Ci pomóc. Poniższe strony zawierają informacje o tym, co oferuje StepChange Debt Charity Scotland. Bez względu na to, jakie rozwiązanie wybierzesz, organizacja doradzająca w sprawach zadłużenia powinna Cię wspierać i pomóc Ci przejść przez cały proces.

Historia kredytowa może zostać naruszona przez różne rozwiązania dotyczące zadłużenia, a doradca finansowy może wyjaśnić, co to może oznaczać dla Ciebie.

Jeśli uważasz, że któryś z Twoich wierzycieli będzie chciał odzyskać swój dług na drodze sądowej, możesz złożyć wniosek o okres **moratorium** na postępowanie sądowe. Zapewni to Tobie ochronę na czas uzyskania porady i wsparcia w kwestii długów.

W tym czasie wierzyciele nie mogą podjąć większości działań przeciwko Tobie w celu odzyskania długów.

1: Rozwiązania dla zadłużonych – spłacanie długów

Program Ustalania Spłaty Zadłużenia

(Debt Arrangement Scheme, DAS) pomaga spłacić długi w całości w okresie, który jest dla Ciebie dogodny. Po opłaceniu wszystkich kosztów utrzymania dokonujesz miesięcznych płatności w oparciu o swój budżet, który jest dzielony pomiędzy wierzycieli. Zazwyczaj jesteś chroniony przed egzekucją sądową, a odsetki i opłaty od długów są zamrożone na czas dokonywania płatności.

Nie istnieją minimalne ani maksymalne kwoty zadłużenia, jakie może posiadać osoba, która ubiega się o Program Spłaty Zadłużenia (Debt Payment Programme, DPP) w ramach DAS.

Wniosek DPP składa się z pomocą zatwierzonego doradcy finansowego lub **syndyka masy upadłościowej**. Sprawdzą oni, czy kwalifikujesz się do programu, złożą wniosek za Ciebie i będą Cię wspierać w trakcie całego procesu. Po uzgodnieniu DPP Twoje dane zostaną umieszczone w rejestrze DAS. Jest to rejestr internetowy, do którego każdy może uzyskać dostęp. Ponadto DPP zostanie zapisany w historii kredytowej na okres sześciu lat.

Możesz być w stanie zatrzymać część pieniędzy, które masz zamiar przeznaczyć na comiesięczne spłacanie długów, a uzgodnione płatności mogą zostać skorygowane, jeśli Twoja sytuacja ulegnie zmianie.

DPP nie będzie miał wpływu na rzeczy, których jesteś właścicielem, takie jak dom czy samochód. Nie ponosisz żadnych opłat, ponieważ wszystkie koszty są pokrywane przez wierzycieli.

W ramach DAS istnieje kilka ważnych zabezpieczeń, jeśli masz trudności z dokonaniem płatności. Możesz skontaktować się z doradcą finansowym, który może

pomóc i doradzić Ci najlepsze rozwiązanie. Może to być zmiana kwoty płatności przez pewien czas lub zgoda na wstrzymanie płatności na okres do sześciu miesięcy. W nagłych wypadkach można uzgodnić, że w ciągu roku ominiesz dwie płatności, ale zanim to zrobisz, powinieneś porozmawiać z doradcą finansowym.

Organizacja StepChange Debt Charity Scotland posiada zespół zatwierdzonych doradców finansowych w naszym biurze w Glasgow. Pomożemy Ci przejść przez proces aplikacji, sprawdzimy czy się kwalifikujesz, skontaktujemy się z Twoimi wierzycielami i wypełnimy formularz aplikacyjny. Ścisłe współpracujemy z setkami wierzycieli w całej Wielkiej Brytanii. Zatrudniamy dedykowane zespoły doradców, którzy wspierają Cię w procesie składania wniosku DPP oraz w okresie obowiązywania DPP. Jeśli Twoja sytuacja ulegnie zmianie, służymy pomocą na każdym etapie.

Jesteśmy również dystrybutorem płatności DAS. Oznacza to, że ustawimy Twoje polecenia zapłaty, będziemy przetwarzać Twoje miesięczne płatności i dokonywać płatności na rzecz Twoich wierzycieli. Zapewniamy również pomoc i doradztwo przez cały okres współpracy z nami. Sprawdzimy Twoją sytuację, aby zobaczyć jak sobie radzisz, złożymy wniosek o zmianę płatności lub zorganizujemy przerwę w płatnościach, kiedy będziesz ich najbardziej potrzebował.

Plan Zarządzania Zadłużeniem (Debt Management Plan, DMP) pozwala na spłacenie długów w całości w okresie, który jest dla Ciebie do opanowania. DMP jest zazwyczaj organizowany w Twoim imieniu przez inną organizację, na przykład firmę zarządzającą długami lub organizację charytatywną zajmującą się długami, taką jak StepChange Debt Charity Scotland. Dokonujesz przystępnych miesięcznych płatności, które są dzielone pomiędzy wierzycieli Twoich długów niepriorytetowych.

Nie ma minimalnej ani maksymalnej kwoty zadłużenia, którą musisz mieć, gdy ubiegasz się o DMP. Zazwyczaj nie ma żadnych opłat, ponieważ koszty DMP pokrywają wierzyciele. Niektórzy dostawcy pobierają jednak opłatę za założenie konta lub opłatę miesięczną.

Mimo że DMP jest elastyczny i może być dostosowany do sytuacji, jeśli zmieniają się Twoje dochody lub wydatki, istnieje mniej zabezpieczeń niż w przypadku DAS. Odsetki i opłaty nie zawsze są zamrożone, choć większość wierzycieli będzie starała się pomóc. Wierzyciele nadal mogą podjąć dalsze działania, na przykład przekazać dług do **firmy windykacyjnej** lub wszcząć postępowanie sądowe.

Zmniejszenie płatności może prowadzić do wydłużenia okresu spłaty i może mieć negatywny wpływ na Twoją historię kredytową.

Organizacja StepChange Debt Charity Scotland zapewnia DMP dla naszych klientów bezpłatnie. Ścisłe współpracujemy z setkami wierzycieli w całej Wielkiej Brytanii. Zatrudniamy dedykowane zespoły doradców, którzy wspierają Cię w procesie składania wniosku DMP oraz w okresie obowiązywania DMP. Jeśli Twoja sytuacja ulegnie zmianie, służymy pomocą na każdym etapie.

Kredyt hipoteczny lub **renta hipoteczna**. Jeśli jesteś właścicielem domu, jednym z możliwych rozwiązań może być uwolnienie **kapitału** z Twojego domu poprzez kredyt hipoteczny lub plan renty hipotecznej.

Wykorzystanie kapitału własnego domu jako środków na spłatę zaległych kredytów hipotecznych lub niezabezpieczonych długów albo ponowne zastawienie domu w celu zmniejszenia płatności hipotecznych może pomóc w uzyskaniu kontroli nad zadłużeniem. Jednakże opcje te mogą zwiększyć koszty zadłużenia w dłuższej perspektywie i mogą mieć wpływ na liczbę zasiłków, o które możesz się ubiegać lub wartość spadku, który pozostawisz.

Twój dom może zostać **przejęty**, jeśli nie utrzymasz spłat kredytu hipotecznego, więc powinieneś dobrze się zastanowić, zanim zabezpieczysz jakiegokolwiek inne długi pod zastaw swojego domu.

StepChange Financial Solutions* zatrudnia ekspertów, którzy mogą dostarczyć Tobie niezbędnych informacji na temat tych opcji oraz zarekomendować, czy kredyt hipoteczny lub plan renty hipotecznej jest właściwym rozwiązaniem.

2: Rozwiązania dla zadłużonych – gdzie część lub całość długu zostaje umorzona

Upadłość może być opcją, jeśli masz długi, ale nie masz środków na ich spłatę. Możesz ubiegać się o ogłoszenie swojej upadłości za pośrednictwem doradcy finansowego lub syndyka masy upadłościowej. Wierzyciele mogą również ogłosić Twoją upadłość, składając wniosek do sądu, chociaż zazwyczaj najpierw rozważają inne metody odzyskania swoich pieniędzy.

Upadłość jest poważną opcją i może mieć poważne konsekwencje, takie jak wpływ na niektóre miejsca pracy lub doprowadzenie do zwolnienia. Przed rozważeniem tej opcji należy zawsze sprawdzić swoje **warunki zatrudnienia**. Twój bank może zamknąć lub zamrozić Twoje konta, gdy staniesz się bankrutem. Oznacza to, że prawdopodobnie będziesz musiał otworzyć konto u innego usługodawcy, a podstawowe konto bankowe możesz mieć tylko do czasu zakończenia postępowania upadłościowego. Niektórzy prywatni właściciele mogą odmówić weryfikacji umów najmu, kiedy ich lokatorzy bankrutują.

Nakaz Kasacji Długów (Minimal Asset Process, MAP) Możesz ubiegać się o bankructwo MAP, jeśli nie posiadasz **aktywów** takich jak dom, a Twoje całkowite zadłużenie wynosi co najmniej £1500, ale łącznie mniej niż £25 000.

Twój dochód musi pochodzić tylko z zasiłków lub Twój budżet musi pokazywać, że nie masz żadnych pieniędzy na spłatę długów. Istnieją pewne warunki, które muszą być spełnione przed przyznaniem bankructwa MAP, w tym:

- › Nie możesz być właścicielem swojego domu, ziemi lub budynków
- › Twój całkowity majątek nie może być wart więcej niż £2000
- › Żaden pojedynczy składnik majątku, który posiadasz, nie może być wart więcej niż £1000, chociaż jeśli posiadasz samochód wart nie więcej niż £3000, co do którego zostało uzgodnione, że go potrzebujesz, nie będzie on brany pod uwagę

Bankructwo MAP zostanie zarejestrowane w **rejestrze publicznym**, ale daje Ci nowy start, umarzając większość Twoich długów. Zazwyczaj proces ten kończy się (lub zostaje umorzony) sześć miesięcy po ogłoszeniu upadłości, ale będzie to miało wpływ na Twoją historię kredytową znacznie dłużej.

Być może będziesz musiał uiścić niewielką opłatę z góry w wysokości £50 (brak opłaty, jeśli otrzymasz pewne zasiłki) na rzecz księgowego ds. upadłości (Accountant in Bankruptcy), który nadzoruje i zarządza wszystkimi upadłościami w Szkocji.

Organizacja StepChange Debt Charity Scotland ma dedykowany zespół wyszkolonych doradców finansowych z siedzibą w Glasgow, którzy pomogą Ci bezpłatnie ubiegać się o bankructwo MAP. Sprawdź oni, czy się kwalifikujesz, wypełnią formularz zgłoszeniowy i będą Cię wspierać w trakcie całego procesu.

Pełna upadłość administracyjna Jeśli nie spełniasz kryteriów, aby ubiegać się o bankructwo MAP, i nie masz środków na spłatę długów, nadal możesz ubiegać się o ogłoszenie upadłości. Musisz być winny co najmniej £3000. Nie ma kwoty maksymalnej.

Będziesz musiał uiścić opłatę wstępną w wysokości £150 (choć opłata nie obowiązuje, jeśli otrzymasz pewne zasiłki) na rzecz księgowego ds. upadłości (Accountant in Bankruptcy, AiB), który nadzoruje i zarządza wszystkimi upadłościami w Szkocji.

Jeśli posiadasz majątek, może on zostać sprzedany, aby spłacić Twoje długi. Może to obejmować Twój dom. Jeśli posiadasz samochód o wartości nie większej niż £3000, który jest Ci potrzebny, np. do dojazdu do pracy, zazwyczaj nie jest on sprzedawany.

Jeśli Twój dochód pochodzi tylko z zasiłków, nie będziesz musiał płacić miesięcznej składki na pokrycie kosztów upadłości lub długów. Jeśli z Twojego budżetu wynika, że po opłaceniu wszystkich kosztów domowych możesz wpłacać składki, będziesz musiał płacić je powiernikowi (osobie, która nadzoruje administrację Twojej upadłości) przez cztery lata.

Księgowy ds. upadłości (AiB) podejmuje decyzje w sprawie wszystkich wniosków i rejestruje wszystkie orzeczenia o upadłości w rejestrze publicznym. To oni są powiernikiem w większości ogłoszeń upadłości. Zwykle po roku od ogłoszenia upadłości zostaniesz zwolniony z zobowiązań, ale będzie to miało wpływ na Twoją historię kredytową znacznie dłużej. Po zakończeniu postępowania upadłościowego, większość zaległych długów zostaje umorzona.

StepChange Debt Charity Scotland ma dedykowany zespół wyszkolonych doradców finansowych z siedzibą w Glasgow, którzy pomogą Ci bezpłatnie ubiegać się o bankructwo MAP lub pełne bankructwo administracyjne.

Umowa powiernicza Jeśli możesz spłacić coś na poczet swoich długów, ale nie jesteś w stanie spłacić wszystkich swoich długów, dobrym rozwiązaniem może być umowa powiernicza. O umowę powierniczą można ubiegać się wyłącznie z pomocą syndyka masy upadłościowej (tzw. powiernika). Nie możesz ubiegać się o umowę powierniczą, jeśli Twoje dochody pochodzą wyłącznie z zasiłków.

Jest to umowa pomiędzy Tobą a Twoimi wierzycielami, na mocy której spłacasz część swoich długów, a pozostały dług jest zazwyczaj umarzany.

Zamiast dokonywać płatności bezpośrednio na rzecz wierzycieli, będziesz dokonywać płatności na rzecz powiernika, który zarządza Twoją umową powierniczą. Twoi wierzyciele zostaną zapytani, czy akceptują Twoją ofertę i jeśli się zgodzą, Twoja umowa powiernicza będzie chroniona. Oznacza to, że odsetki i opłaty zostaną zamrożone, a żaden z Twoich wierzycieli nie będzie mógł wszcząć przeciwko Tobie egzekucji sądowej, dopóki spełniasz warunki umowy powierniczej.

Chronione umowy powiernicze obowiązują przez co najmniej cztery lata, a Ty musisz być winien co najmniej £5000. Twój powiernik będzie pobierał od Ciebie przystępne płatności, w oparciu o Twój budżet, co miesiąc lub w kwotach ryczałtowych. Być może będziesz musiał sprzedać wszelkie nieistotne aktywa, które posiadasz, w tym kapitał własny w domu.

Jest mało prawdopodobne, że będziesz musiał zapłacić z góry opłatę za ustanowienie umowy powierniczej. Umowa powiernicza zostanie zarejestrowana w rejestrze publicznym i będzie miała wpływ na Twoją ocenę kredytową przez sześć lat.

Opłaty i koszty powiernika pokrywane są z pieniędzy zebranych w trakcie obowiązywania umowy powierniczej. Jeśli Twoja sytuacja ulegnie zmianie, możesz skontaktować się z powiernikiem, aby sprawdzić, co możesz zrobić, aby zmienić swoje płatności. Jeśli jednak umowa powiernicza nie powiedzie się, istnieje ryzyko, że zostaniesz postawiony w stan upadłości.

StepChange Debt Charity Scotland ściśle współpracuje z wybranym panelem syndyków masy upadłościowej. Nasi doradcy finansowi sprawdzą, czy kwalifikujesz się do uzyskania umowy powierniczej, skierują Cię do naszego panelu i będą Cię wspierać w trakcie całego procesu.

Pełne i ostateczne rozliczenie Możesz skorzystać z ofert pełnego i ostatecznego rozliczenia, jeśli masz do dyspozycji zryczałtowaną kwotę pieniędzy. Możesz poprosić swoich wierzycieli bezpośrednio lub za pośrednictwem usługodawcy zewnętrznego, takiego jak StepChange Debt Charity Scotland, aby zaakceptować częściową spłatę na poczet długu i mieć umorzone saldo. Wierzyciele niekiedy akceptują płatności również w ciągu kilku miesięcy.

Zwykle nie ma za to żadnych opłat.

Doradcy StepChange Debt Charity Scotland ściśle współpracują z wierzycielami w całej Wielkiej Brytanii, którzy mogą pomóc Ci z wszelkimi ofertami rozliczenia, całkowicie bezpłatnie.

3: Rozwiązania – opcje tymczasowe

Czasami konieczne jest zastosowanie tymczasowego rozwiązania do czasu zmiany okoliczności, np. gdy jesteś na urlopie macierzyńskim, szukasz pracy lub wracasz do zdrowia po chorobie.

Może to obejmować prośbę do wierzycieli o zaprzestanie pobierania płatności na pewien czas lub zaakceptowanie niewielkiej symbolicznej płatności do czasu zmiany okoliczności. W każdej chwili możesz skontaktować się bezpośrednio z wierzycielami i o to poprosić. Wielu wierzycieli wyrazi na to zgodę, zwłaszcza jeśli otrzymałeś poradę w sprawie zadłużenia. Zazwyczaj proszą

o pokazanie budżetu, z którego wynika, że w danej chwili nie jesteś w stanie dokonywać pełnych płatności.

Takie podejście nie rozwiązuje problemu zadłużenia, ale może dać Ci czas na zajęcie się innymi priorytetami.

Organizacja StepChange Debt Charity Scotland może doradzić Ci w sprawie szeregu tymczasowych opcji, które mogą być dla Ciebie pomocne.

Niezależnie od Twojej sytuacji, pomoc jest dostępna. Nie zwlekaj, porozmawiaj z bezpłatnym doradcą finansowym już dziś.

“” Moja historia:

„Kiedy szukałem w internecie, zawsze czułem się nieco przytłoczony liczbą różnych dostępnych rozwiązań dla osób zadłużonych. Obawiałem się, że ostatecznie zapłacę jeszcze więcej. Jednak mój doradca finansowy omówił najlepsze dla mnie opcje”.

„Zbudowaliśmy budżet i zdałem sobie sprawę, że mogę spłacić moje długi w ciągu pięciu lat, biorąc pod uwagę moje nowe godziny pracy. Przystąpiłem do Programu Ustalania Spłaty Zadłużenia, który zapewnia dodatkowe zabezpieczenia na wypadek, gdyby sprawy potoczyły się źle”.

„Uzyskanie porady sprawiło, że jestem bardziej pewny siebie w zarządzaniu swoimi pieniędzmi. Zwrócenie się o pomoc to jedna z najlepszych rzeczy, jakie kiedykolwiek zrobiłem. Po rozmowie z doradcą po raz pierwszy od wielu miesięcy spokojnie przespaliśmy noc”.

Lista kluczowych terminów

Ta lista zawiera proste objaśnienia słów i terminów używanych w niniejszej broszurze.

Słowo	Objaśnienie
Aktywa	Cenne przedmioty należące do Ciebie
Upoważniony	Osoba, której udzielono pozwolenia
Deficyt budżetowy	Kiedy wydajesz więcej niż zarabiasz
Nadwyżka budżetowa	Kiedy Twoje dochody są większe niż wydatki
Firma windykacyjna	Organizacja, która specjalizuje się w zbieraniu niezapłaconych długów
Sąd	Osoba lub osoby uprawnione do rozpatrywania i rozwiązywania problemów prawnych
Egzekucja sądowa	Działania podejmowane przez urzędników sądowych po podjęciu przez sąd decyzji o istnieniu długu
Agencja informacji kredytowej	Agencje tego typu gromadzą i przechowują informacje, które są wykorzystywane do ustalenia Twojej oceny zdolności kredytowej
Raport kredytowy	Podsumowanie Twoich pożyczek i wydatków. Podsumowanie zostanie zsumowane, aby stworzyć ogólną „ocenę kredytową”
Wierzyciele	Osoby lub organizacje, którym jesteś winien pieniądze
Kapitał własny	Różnica w bieżącej wartości, usuwająca wszelkie pożyczki lub długi, które wciąż pozostają do spłacenia
Eksmisja	Usunięcie kogoś z nieruchomości przy wsparciu prawa
Zakup ratalny	Umowa, w której klient zgadza się na zakup czegoś poprzez dokonanie jednej płatności, a następnie spłacenie reszty salda wraz z odsetkami przez pewien okres
Bezstronny	Wolny od faworyzowania jednej osoby lub kwestii w stosunku do innej osoby lub kwestii
Syndyk masy upadłościowej	Osoba, która może działać w imieniu firm i osób prywatnych, gdy grozi im „niewypłacalność” lub poważne problemy finansowe
Moratorium	Okres, w którym dana czynność nie jest dozwolona lub wymagana
Długi niepriorytetowe	Sklasyfikowane jako niepriorytetowe, ponieważ konsekwencje ich niespłacenia są mniej dotkliwe niż spłacenie długów priorytetowych
Plan płatności	Ustalenie dotyczące spłaty zadłużenia w rozsądnym czasie
Umowy o wynajem długoterminowy	Umowa, która pozwala na wynajęcie samochodu lub innego przedmiotu na pewien okres
Długi priorytetowe	Długi, które mogą spowodować szczególnie poważne problemy, jeśli nic z nimi nie zrobisz
Rejestr publiczny	Opublikowana lista informacji dostępnych dla ogółu społeczeństwa
Przejęte	Przejęcie własności z powrotem
Urzędnik sądowy	Urzędnicy sądowi to osoby, które dostarczają lub obsługują dokumenty sądowe oraz egzekwują nakazy sądowe w Szkocji
Warunki zatrudnienia	Dokument pisemny podsumowujący informacje na temat Twojego zatrudnienia w pracy, takie jak Twoje wynagrodzenie lub długość trwania umowy o pracę
Nieuregulowany	Niekontrolowany lub niezarządzany przez przepisy lub prawa
Długi niezabezpieczone	Dług, który nie jest zabezpieczony czymś, co zostało zakupione w momencie zaciągania kredytu, np. dom lub samochodem

Kontakt z nami

Od ponad 25 lat pomagamy ludziom w ich problemach finansowych. Nasz zespół doradców z siedzibą w centrum Glasgow wspiera wszystkich naszych klientów w Szkocji.

Współpracujemy z ponad setką organizacji partnerskich, dzięki czemu możemy skierować Cię do innych źródeł pomocy, równocześnie pomagając Ci odzyskać równowagę finansową.

Nasze usługi są bezstronne i bezpłatne. Każdego roku pomagamy tysiącom Szkotów, a razem możemy pomóc Ci odzyskać równowagę i uwolnić się od długów.

Od pierwszej rozmowy z nami lub wejścia na naszą stronę internetową pomożemy Ci znaleźć właściwą dla Ciebie drogę i będziemy Cię wspierać przez cały czas trwania Twojej podróży.

Zadzwoń do nas: **0800 138 1111**

Odwiedź stronę internetową:
stepchange.org

Czy ta ulotka była dla Ciebie przydatna?
Chętnie poznamy Twoją opinię.
Wyślij wiadomość e-mail na adres
scotland@stepchange.org,

StepChange Debt Charity Scotland jest zarejestrowaną organizacją charytatywną, nr 1016630 i SC046263, upoważnioną i regulowaną przez Financial Conduct Authority.

*StepChange Financial Solutions jest zarejestrowaną nazwą handlową Consumer Credit Counselling Service (Equity Release) Ltd., autoryzowaną i regulowaną przez Financial Conduct Authority.

Inne organizacje, które mogą pomóc

Citizens Advice Scotland (CAS)
www.cas.org.uk

Macmillan
www.macmillan.org.uk

Christians Against Poverty (CAP)
www.capscotland.org

Shelter
www.scotland.shelter.org.uk

Ten przewodnik jest również dostępny w innych językach i formatach. Odwiedź stronę **www.stepchange.org/scotland**, aby zamówić lub pobrać wersję online.

**Niniejszy przewodnik został opracowany przy
wspieraniu Rządu Szkocji.**

© 2021 StepChange Debt Charity, Szkocja,
2nd Floor, Finlay House, 10-14 West Nile Street, Glasgow G1 2PP.

